

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені
Г.С. СКОВОРОДИ**

УХВАЛЕНО

Вчена рада університету
протокол №
від « » 2026 р.

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи
гарант освітньої програми
зі спеціальності А 4.03 Середня освіта (Історія
та громадянська освіта)
доктор історичних наук, професор
Ольга НІКОЛАЄНКО
від « » 2026 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«ІСТОРІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ» (ПРОЄКТ)

перший (бакалаврський)

(назва рівня вищої освіти)

бакалавр

(назва ступеня, що присвоюється)

Галузь знань

А Освіта

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність

А 4.03 Середня освіта. Історія та громадянська освіта.

(код та найменування спеціальності)

Ректор Харківського національного
педагогічного університету

імені Г. С. Сковороди

_____ **Юрій БОЙЧУК**

від « _____ » _____ 2026 р.

Харків – 2026

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньої програми

«Історія та громадянська освіта в закладах освіти»

Проректор з навчально-наукової роботи _____ Володимир БОРИСОВ

В. о. директора центру забезпечення якості освіти _____ Олександр ЖМУРКО

Гарант освітньої програми _____ Ольга НІКОЛАЄНКО

Декан факультету історії і права _____ Людмила ЗЕЛЕНСЬКА

Голова студентської ради факультету історії і права _____ Ольга ГУСАК

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

кафедрою всесвітньої історії

кафедрою історії України

кафедрою теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною комісією факультету історії та права

протокол № від «» 2026 р.

Вченою радою факультету протокол № від « » 2026 р.

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою у складі:

Гарант:

Ніколаєнко Ольга Олександрівна, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України

Члени:

- 1. Зеленська Людмила Дмитрівна** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету історії і права.
- 2. Олійник Олександр Миколайович** – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін.
- 3. Ямпольська Лариса Миколаївна**, кандидат історичних наук, доцент, завідувачка кафедри всесвітньої історії,
- 4. Мірошніченко Світлана Валентинівна** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії.
- 5. Мартинова Ірина Станіславівна** – кандидат історичних наук, доцент, завідувачка кафедри історії України.

6. **Гончарова Ольга Сергіївна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України;
7. **Сміян Анна Олександрівна** - факультет історії та права ХНПУ імені Г. С. Сковороди, студентка 3 курсу
8. **Кронгауз Владислав Олександрович** - - комунальний заклад "Харківський ліцей № 3 Харківської міської ради", заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель історії
9. **Гнутова Олена Олександрівна** - комунальний заклад "Харківський ліцей №141 Харківської міської ради", директор, учитель історії
10. **Гусак Ольга Віталіївна** – Комунальний заклад "Ліцей №3" Кам'янської міської ради Дніпропетровської області, вчителька історії.

РЕЦЕНЗІЇ–ВІДГУКИ

зовнішніх стейкхолдерів:

1. **Акімов Олександр Борисович** – кандидат історичних наук, доцент, директор Школи Мистецтв Харківської міської ради
2. **Макєєв Сергій Петрович** - комунальний заклад "Харківський ліцей №124 Харківської міської ради", директор, учитель історії

**1. Профіль освітньої програми «Історія в закладах освіти»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)**

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди Факультет історії та права
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь, що присвоюється: Бакалавр. Освітня кваліфікація: Бакалавр освіти за спеціальністю «Середня освіта. Історія та громадянська освіта.» Кваліфікація в дипломі: Бакалавр освіти. Середня освіта (Історія та громадянська освіта).
Офіційна назва освітньої програми	Історія в закладах освіти
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат УД № 21002386 Строк дії сертифіката до 01 липня 2028 року
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень EQ-EHEA – 1 цикл EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	2026 – 2030 Із можливістю внесення змін або перегляду упродовж даного періоду
Інтернет-адреса постійного розміщення опису	http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy

освітньої програми	
2. Мета освітньої програми	
<p>Підготовка конкурентоспроможного фахівця – учителя історії та громадянської освіти, здатного самостійно й відповідально розв’язувати складні професійні завдання та практичні проблеми освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, здійснювати педагогічне проєктування, аналітичну й дослідницьку діяльність, сприяти формуванню громадянських компетентностей здобувачів освіти та реалізовувати активну громадянську позицію в умовах демократичного суспільства.</p>	
3. Характеристика освітньої програми	
<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>А Освіта</p> <p>А 4 Середня освіта</p> <p>А 4.03 Середня освіта. Історія та громадянська освіта.</p> <p>Об’єкт вивчення: освітній процес у закладах середньої освіти (за предметною спеціальністю «Історія та громадянська освіта»).</p> <p>Цілі навчання: формування інтегральної, загальних і спеціальних компетентностей учителя закладу середньої освіти, необхідних для розв’язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, наукові концепції та принципи фундаментальних і прикладних наук галузі, достатні для формування компетентностей за спеціальністю Середня освіта «Історія та громадянська освіта», теоретичні основи наук про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання історії, суспільствознавчих дисциплін та громадянської освіти у закладах загальної середньої освіти.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові, спеціальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, методи суміжних наук, освітні технології формування загальних і спеціальних компетентностей за спеціальністю «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)», цифрові технології.</p> <p>Інструментарій та обладнання: програмне забезпечення (навчально-інформаційний портал на базі платформи Moodle) ; бібліотечні ресурси та технології</p>

	(електронні бібліотечно-довідкові ресурси, електронний архів-репозитарій); бази для проведення навчальних і виробничих практик (за договорами про співпрацю).
Орієнтація освітньої програми	Програма освітньо-професійна. Програма спрямована на підготовку до виконання функціональних обов'язків учителя історії, громадянської освіти, та правознавства, класного керівника у закладах загальної середньої освіти, організатора гуртків історичного й суспільствознавчого спрямування, до викладання інтегрованих, додаткових спеціалізованих курсів та на формування готовності до самоосвіти і професійного зростання впродовж життя.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Фокусом програми є формування загальних і спеціальних компетентностей, що забезпечують професійно-практичну підготовку учителів історичної та громадянської галузі, здатних до проектування та провадження освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, з урахуванням інновацій в галузі гуманітарних та освітніх наук.
Особливості програми	Особливості програми: <ul style="list-style-type: none"> – програма забезпечує комплексну освітньо-професійну підготовку здобувачів зі спеціальності історія та громадянська освіта. Посилена практична підготовка завдяки циклу навчально-польової (археологічна практика) та педагогічних практик (безперервна пропедевтична; педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти – базова школа). Варіативна складова програми дає можливість обирати додаткові дисципліни поза спеціальністю для здобуття додаткових компетентностей, що дозволяє здобувачам освітнього рівня здійснювати індивідуальну освітню траєкторію, а випускникам – можливість планувати, розробляти впроваджувати інтегровані міждисциплінарні курси в освітній процес, створення умов для приросту знань, стимулювання дослідницької діяльності та інновацій; – викладання зацентровано на обізнаності в сучасних тенденціях історичного та педагогічного знання; здобувачів спонукають до опанування новітніх методів здобуття, переосмислення й поширення наукового знання в галузі громадянської та історичної освіти; – акцентування уваги на краєзнавчому аспекті історичного розвитку регіону й формування активної громадської позиції здобувачів сприяють

	<p>формуванню у випускників навичок поширення й популяризації історичного знання, проведення дослідницької діяльності з учнями базової школи, в тому числі екскурсійної діяльності.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поглиблене використання цифрових технологій в освітньому процесі і науково-пошуковій діяльності – формування у здобувачів почуття активного громадянства завдяки участі у студентському самоуправлінні, громадських, волонтерських, благодійних проектах тощо. – навчально-дослідницька діяльність здобувачів сприяє засвоєнню сучасних наукових методів пізнання, що позитивно впливає на їх використання в професійній діяльності і поширенню інновацій в освітньому процесі
--	--

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010 бакалавр історії може працювати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2320 – вчитель закладу загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти – 2359.2 – професіонал в галузі навчання – 3340 – фахівець в галузі освіти <p>Заклади загальної, спеціалізованої, освіти, установи та організації у сфері освіти.</p>
---	--

<p>Подальше навчання</p>	<p>Продовження здобуття освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за цією або суміжною галуззю знань; підвищення кваліфікації за фахом чи набуття кваліфікації за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти.</p>
---------------------------------	--

5. Викладання та оцінювання

<p>Викладання та навчання</p>	<p>Основними підходами до навчання є студентоцентрований, проблемно-орієнтований, практико орієнтований (педагогічна, організаційно-виховна, навчально-польова практики), навчання через дослідження, формування стратегічного мислення й системного підходу до аналізу і вирішення складних фахових проблем і розв'язання практичних завдань.</p> <p>Викладання здійснюється у вигляді традиційних (вступна, інформаційна, заключна оглядова) і нетрадиційних (проблемна, мультимедійна лекція, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція-конференція, круглий стіл, бесіда, диспут, екскурсія,</p>
--------------------------------------	--

	<p>інтерактивна, бінарна) лекцій, семінарських занять (семінар-диспут, семінар із виступами студентів, міждисциплінарний, взаємонавчання, ділова гра, комбінований семінар,) навчально-польової (археологічна) та педагогічних практик – базова школа). Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-Learning (навчання за допомогою Інтернету та мультимедіа), групова і індивідуальна проєктна робота.</p> <p>Дистанційне навчання та зв'язок із здобувачами вищої освіти здійснюється за допомогою платформи дистанційної освіти Moodle, месенджерів та соціальних мереж. Прямий відеозв'язок, проведення конференцій, лекцій, семінарів і онлайн-консультацій відбувається на платформі GoogleMeet, Zoom.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Накопичувальна 100-бальна рейтингова система оцінювання навчальних досягнень здобувачів базується на аналізі здобутих компетенцій в усіх видах аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності та включає такі види контролю: вхідний (попередній), поточний (тематичний), модульний, підсумковий (семестровий контроль та підсумкова атестація)</p> <p>http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pi_ojenn/Pro_organizaziyu_osvitnogoz_procesy.pdf</p> <p>Методи оцінювання: опитування, тестування, письмові завдання/роботи, практична перевірка, презентація та захист результатів індивідуальної/командної роботи, самооцінка тощо.</p> <p>Форми контролю: усні та письмові екзамени, екзамени та заліки у формі тестів, поточний (модульний) тестовий контроль, захист звітів з практик, захист курсових робіт, державна атестація.</p>
<p>6. Програмні компетентності</p>	
<p>Інтегральна компетентність (ІК)</p>	<p style="text-align: center;"><i>Інтегральна компетентність</i></p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері середньої освіти, пов'язані з викладанням історії та громадянської освіти, що передбачає інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь з предметної спеціальності, педагогіки, психології та методики навчання в умовах невизначеності освітнього середовища, з дотриманням принципів академічної доброчесності, громадянської відповідальності та професійної етики вчителя.</p>
<p>Загальні</p>	<p><i>Загальні компетентності (ЗК)</i></p>

компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, користуватись іноземною мовою за предметною спеціальністю.</p> <p>ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, оперувати нею, ефективно використовувати.</p> <p>ЗК5. Здатність діяти автономно, виявляти, ставити і вирішувати проблемні ситуації, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання.</p> <p>ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді, спілкування з учасниками освітнього процесу, професійною спільнотою і представниками інших професійних груп,</p> <p>ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства</p> <p>ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами.</p> <p>ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу, цінувати людську гідність, виявляти взаємоповагу.</p> <p>ЗК 11. Здатність генерувати нові ідеї і впроваджувати інновації в професійній діяльності, оцінювати їхні переваги і ризики;</p> <p>ЗК 12. Здатність до самореалізації особистості, підвищення загально інтелектуального та фахового рівня і власної самооцінки, особистої та духовної стійкості.</p>
Спеціальні	Спеціальні компетентності

компетентності (СК)

СК 1. Здатність до впровадження і адаптації системи наукових знань у професійну діяльність та моделювання змісту шкільних курсів з історії та громадянської освіти, інтегрованих курсів згідно з актуальними науковими досягненнями на підставі наукових методів пізнання

СК 2. Здатність забезпечувати навчання здобувачів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

СК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування освітнього процесу з урахуванням вікових й індивідуальних особливостей здобувачів; розробляти календарні та індивідуальні плани, навчальні, методичні й дидактичні матеріали на основі модельних програм базової школи та вести необхідну діловодну документацію

СК 4. Здатність формувати і розвивати у здобувачів ключові та предметні компетентності, наскрізні вміння; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне і системне мислення.

СК 5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня досягнень навчання за групами результатів, використовувати різноманітні методи і форми оцінювання, самооцінювання і взаємооцінювання, здійснювати рефлексію і зворотній зв'язок щодо особистісного розвитку здобувача

СК 6. Здатність до знаходження ефективних шляхів мотивації та стимулювання здобувачів до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання), враховуючи їх індивідуальні і вікові особливості; сприяння формуванню позитивної самооцінки і я-ідентичності; до створення діалогічного спілкування і етичної комунікації

СК 7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо безпечного освітнього середовища і диференціації потреб здобувачів (зокрема з особливими освітніми потребами); запобігати і вчасно попереджати вияви булінгу .

СК 8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії зі здобувачами в освітньому процесі, залучення батьків, органів місцевого самоврядування, громадських організацій до освітнього процесу на засадах партнерства; до конструктивної взаємодії у в межах професійних спільнот;

СК9. Здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації

педагогічного досвіду, об'єктивної самооцінки і самокорекції своїх професійних якостей, аналізу і планування власного професійного розвитку та здійснення професійної само презентації, виявляти ініціативу і підприємливість, нетерпимість до корупції.

СК 10. Здатність ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, критичну оцінку й безпечне оперування інформацією; застосовувати й створювати електронні ресурси, організовувати дистанційне та онлайн-навчання, взаємодію й зворотний зв'язок, а також здійснювати оцінювання та відстежування прогресу здобувачів за допомогою цифрових сервісів.

СК 11. Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів, створювати осередки навчання і виховання.

СК 12. Здатність до створення і використання безпечного освітнього середовища і педагогічної діяльності, спрямованої на підтримку осіб з особливими освітніми потребами; до взаємодії із фахівцями команди супроводу, до модифікацій в освітньому процесі, відповідно до запитів осіб з особливими освітніми потребами

СК 13. Здатність використовувати актуальну термінологію і поняттєвий апарат історичної та суміжних наук (соціології, політології), орієнтуватися у науковій періодизації, використовувати її для розуміння історії, її місця та зв'язків явищ і процесів у загальній системі знань про природу і суспільство,

СК 14. Здатність інтегрувати набуті знання соціальних та гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти розуміння зв'язків між процесами і явищами, встановлювати міжпредметні зав'язки і планувати, організовувати й здійснювати навчання, добираючи та застосовуючи доцільні технології, форми і методи особистісно-зорієнтованого, компетентнісного і інтегрованого навчання, виховання й розвитку.

СК 15. Здатність розуміти загальні та особливі риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, виявляти повагу до історичної мультикультурної спадщини України, та усвідомлювати пріоритетність і універсальність ціннісного підходу та цілей сталого розвитку.

СК 16. Здатність здійснювати добір різноманітних історичних джерел в освітньому процесі, їх критичний аналіз, самостійно інтерпретувати зміст та відображені в них факти, події, явища, укладати на цих підставах логічну систему аргументації.

СК 17. Здатність до впровадження освітніх інновацій до шкільної історичної та громадянської освіти, використання знань для планування і впровадження шкільних інтегрованих і додаткових курсів.

СК 18. Здатність володіти засобами інформаційно-описової діяльності, систематизації даних, опрацювання (анотування, коментування, редагування), структурування текстів, використовуючи наукові методи їх обробки; оформлювати результати своїх наукових досліджень у вигляді текстів із дотриманням навичок академічного письма, представляти їх у вигляді доповідей, презентацій, дотримуючись принципів академічної доброчесності

СК 19. Здатність сприяти утвердженню української національної та громадянської ідентичності, реалізовувати державні програми формування патріотизму й громадянської свідомості, брати участь у проєктах популяризації знань з історії державотворення та взаємодіяти з волонтерами, громадськими організаціями, ветеранськими спілками та іншими суб'єктами громадянського суспільства.

7. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН), спільні для всіх предметних спеціальностей

ПРН1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

ПРН2. *Демонструє* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН3. *Називає і аналізує* методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі особистісно-орієнтованого і компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; *класифікує* форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

ПРН4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів згідно критеріїв і вимог державних стандартів, на основі компетентнісного, діяльнісного, особистісно зорієнтованого підходів,

критично оцінює результати навчання та ефективність уроку.

ПРН5. *Вибирає* відповідні оптимальні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації та стимулювання до навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН6. *Називає* і *пояснює* принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

ПРН7. *Демонструє* знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), *оперує* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

ПРН8. *Генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, *обґрунтовує* інновації і *показує* приклад їх застосування як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПРН9. *Застосовує* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

ПРН10. *Демонструє* володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

ПРН11. *Виявляє* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН12. *Аналізує* власну педагогічну діяльність та її результати, *здійснює* об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН13. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, вимоги законодавства щодо організації освітнього процесу *обґрунтовує* необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні, патріотичних, демократичних і гуманістичних цінностей, *реалізовує* професійну етику учителя під час конструктивної взаємодії із шкільною спільнотою, місцевою громадою і суспільством загалом.

ПРН. 14. *Розуміє* суть, завдання, принципи і умови забезпечення інклюзивної освіти, *пояснює* сутність модифікації і адаптації освітнього середовища з урахуванням здібностей, потреб, особливостей і інтересів учнів, *знає* принципи і зміст роботи в команді супроводу.

ПРН 15. *Демонструє* знання змісту фундаментальних і спеціальних галузей історичної науки, *пояснює* і *характеризує* історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку, *виявляє* власну позицію щодо фактів історії, *застосовуючи* переконливу систему аргументації

ПРН 16. *Знає* і *аналізує* сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних дисциплін та *імплементує* знання у навчальну і практичну діяльність.

ПРН 17. *Орієнтується* в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно *оперує* спеціальною термінологією.

ПРН 18. *Демонструє* інтегроване мислення, виявляє синтез знань з різних освітніх галузей і розуміння природних зав'язків між процесами і явищами, *пояснює* цілісну картину суспільно-історичного розвитку та функціонування громадянського суспільства через міжпредметні зв'язки.

ПРН 19. *Використовує* краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; *розуміє, поширює і популяризує* історико-культурну спадщину України та світу, організовує позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу, краєзнавчу роботу, спрямовану на утвердження української національної та громадянської ідентичності, в тому числі через застосування сучасних інформаційних технологій

ПРН 20. *Працює* з джерелами інформації, *інтегрує* їх у зміст навчання історії та громадянській освіті, *представляє та обговорює* відображені в них факти, явища, події, *визначає* власну позицію щодо суперечливих питань, здатний її оформити, представити у вигляді доповіді, презентації, добирає логічні й достатні аргументи для підтвердження певного судження організовує навчання через дослідження для досягнення обов'язкових результатів навчання і реалізації інтегрованого навчання..

ПРН 21. *Знає* зміст шкільних курсів історії та громадянської освіти, *проектуює і здійснює* навчальний процес, *обирає* оптимальні компетентнісно орієнтовані методики навчання історії та громадянської освіти, на основі модельної навчальної програми планує і розробляє навальну програму, добирає і укладає навчальні, дидактичні та методичні матеріали, *уміє* оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

ПРН 22. *Володіє* здатністю формування мотивації й організації пізнавальної діяльності, розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором, здійснює аналіз і рефлексію навчальної діяльності та її результативності.

ПРН 23. *Цінує* різноманіття та мультикультурність, взаємозалежність людей і систем; ідентифікує себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, поважає культурні відмінності і *розбудовує* конструктивну взаємодію враховуючі в освітньому процесі підходи до забезпечення реалізації цілей сталого розвитку, принципів недискримінації і етики спілкування, *керується* в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва, реалізує утвердження української національної та громадянської ідентичності із різними суб'єктами впровадження цього напрямку державної політики.

ПРН 24. *Усвідомлює* цілі, мотиви власної педагогічної діяльності, *стійко прагне* до набуття та вдосконалення професійних компетентностей демонструє здатність до самостійної та інноваційної діяльності..

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує реалізацію програми, відповідає вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності для відповідного рівня ВО (Ліцензійних умов), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 365 від 24.03.2021.</p> <p>Фахову підготовку здобувачів забезпечує професорсько-викладацький склад факультету історії і права – кафедри історії України, кафедри всесвітньої історії, кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти, кафедри філософії, кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії, а також інших профільних кафедр Університету (освітології та інноваційної педагогіки, психологічної і педагогічної антропології тощо) – доктори і кандидати наук (100%).</p> <p>Рівень професійної та академічної кваліфікації науково-педагогічних працівників освітньої програми є достатнім для успішної реалізації програми: усі викладачі, залучені до реалізації програми, є визнаними професіоналами із значним досвідом роботи (практичної, дослідницької, управлінської, інноваційної), займаються удосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою навчальних посібників.</p> <p>Широка участь фахівців із практичним досвідом роботи у закладах різного рівня освіти забезпечує практико-орієнтованість освітньої програми.</p> <p>Усі науково-педагогічні працівники, відповідно до укладених графіків, пройшли підвищення кваліфікації та/або стажування в рамках реалізації стратегії розвитку кадрового потенціалу, зокрема підвищення рівня володіння іноземними мовами, (англійська, польська) та рівня володіння цифровою грамотністю. На основі застосування сучасних технологій менеджменту якості впроваджена система оцінки викладачів здобувачами (наприклад, щорічне анонімне опитування «Викладач очима студентів», дослідження системи управління якістю діяльності університету серед здобувачів 4 року навчання тощо), яка використовується для підвищення ефективності роботи викладацького складу.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Приміщення для аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти мають достатню площу та інформаційно-комунікаційне технічне обладнання (мультимедійні засоби, SMART Board, комп'ютери, оснащені ліцензійними операційними системами та пакетами прикладного програмного забезпечення). У навчальний процес впроваджуються передові інформаційні та комунікаційні технології, зокрема дистанційне навчання на платформі Moodle. Функціонують точки бездротового інтернет-доступу.</p> <p>Учасники програми мають вільний доступ до фондів наукової бібліотеки і репозитарію університету, а також до електронного контенту – міжнародних наукових баз даних, електронних каталогів й</p>

	<p>архівів, веб-сайтів тощо.</p> <p>Для реалізації освітньо-професійних компетентностей підписані угоди про співробітництво із закладами середньої освіти міста Харкова й області.</p> <p>Бюджет програми є прозорим і обґрунтованим, залучені фінансові ресурси університету – державне замовлення, кошти фізичних та юридичних осіб за навчання здобувачів та є достатніми для забезпечення її реалізації.</p> <p>Наявна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, пункти харчування, спортивні споруди, медичний пункт тощо), обладнання, за кількістю та якістю є достатніми для досягнення передбачених програмою цілей та відповідають технологічним вимогам до матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня вищої освіти, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 365 від 24.03.2021</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Освітня програма забезпечена навчально-методичною документацією і матеріалами з усіх дисциплін циклу професійної підготовки, вибіркових навчальних дисциплін та видам практик. Реалізація ОП забезпечується доступом кожного здобувача до бази даних і бібліотечних фондів, які формуються за повним переліком дисциплін навчального плану зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія). Кожен здобувач забезпечений доступом до мережі Інтернет, достатньою кількістю навчальних друкованих або електронних видань з кожної дисципліни професійного циклу і блоку вільного вибору здобувачів (включаючи електронні бази періодичних видань).</p> <p>Вільний доступ до:</p> <ul style="list-style-type: none"> – офіційний сайт ХНПУ імені Г.С. Сковороди: http://pu.ac.kharkov.ua/ – офіційного сайту факультету історії і права: http://hnpu.edu.ua/uk/division/fakultet-istoriyi-i-prava – точки бездротового доступу Інтернет; – офіційного сайту Наукової бібліотеки ХНПУ імені Г.С. Сковороди, читальні зали http://hnpu.edu.ua/uk/division/naukova-biblioteka-hnpu-imeni-gsskovorody; – навчально-інформаційного порталу на базі платформи Moodle (http://lms.hnpu.edu.ua/); – електронного архіву-репозитарію ХНПУ імені Г.С. Сковороди https://dspace.hnpu.edu.ua/; – фахових наукових видань ХНПУ імені Г. С. Сковороди: http://journals.hnpu.edu.ua/ (http://nauka.hnpu.edu.ua/); – Міжнародної наукової бази даних Web of Science (наказ №1286 від 19.09.2017 р. Про надання доступу ВНЗ і науковим установам до електронних наукових баз даних): http://csi.webofknowledge.com/CSI/exit.do?Func=Exit&SID=C6

	<p>9ThC1gNFywkG7lRZQ;</p> <p>– навчально-методичних комплексів дисциплін https://drive.google.com/drive/folders/1dFw4AYeDd02oNDkJWfVnO7CFm5qM-HkP ;</p> <p>– програм практик https://drive.google.com/drive/folders/1gzVOMzODMVIY-qxUZIyMJiLPMpu0Sls .</p> <p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає технологічним вимогам щодо навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня ВО, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 365 від 24.03.2021.</p>
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>У межах освітньої програми право на академічну мобільність реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проєктів, договорів між українськими закладами вищої освіти або їхніми основними структурними підрозділами, між українськими й іноземними закладами освіти або їхніми основними структурними підрозділами</p> <p>Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів ХНПУ імені Г.С.Сковороди» (http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Nauka/Por_mobilnocti.pdf) здобувачі вищої освіти в межах програм внутрішньої академічної мобільності допускаються до освітнього процесу в закладі вищої освіти – партнері та мають права й обов'язки здобувачів вищої освіти українського закладу вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність.</p> <p>Співпраця здійснюється в межах договорів про співробітництво із Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка; Кременецькою обласною гуманітарно-педагогічною академією Ім. Тараса Шевченка; Глухівським національним педагогічним університетом імені Олександра Довженка; університетом Григорія Сковороди в Переяславі; Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна;; Харківським гуманітарним університетом «Народна українська академія»:</p> <p>http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Nauka/Dogovor/ZVO/ZVO(nauka).pdf</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Pro_porya_dok_realisazii_prava_na_akadem_mob.pdf) зарахування результатів навчання в зарубіжному навчальному закладі є можливим за умови, коли зміст (очікувані результати навчання) навчальних дисциплін і практик та обсяг кредитів збігається не менш ніж на 75%.</p>

	<p>Партнерські відносини із зарубіжними університетами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - договір про наукову співпрацю і реалізацію програми академічної мобільності між історичним факультетом ХНПУ імені Г.С. Сковороди і факультетом історичних і педагогічних наук Вроцлавського університету (Польща) від 27.10.2011 р. (безстроковий термін) - угода про співпрацю та обмін науковими кадрами для проведення лекцій і реалізації програми академічної мобільності між ХНПУ імені Г.С. Сковороди і Поморською академією (м. Слупськ, Польща). - Угода про співпрацю між Познаньським університетом імені Адама Міцкевича і ХНПУ імені Г.С. Сковороди (січень 2023 року). - Лютеранський університет прикладних наук (ФРН, Нюрнберг, 6.03.2023) - Університет Людвігсбургу (ФРН, 15.06.2024)
<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>Ліцензією передбачається підготовка іноземців та осіб без громадянства у межах ліцензійного обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки</p>
<p>Базова загальновійськова підготовка (БЗВП)</p>	<p>Базова загальновійськова підготовка регламентується статтею 6 Закону України «Про основи національного спротиву»; статтею 10 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»; Порядком проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 734 від 21 червня 2024 року.</p> <p>Базову підготовку проходять громадяни України чоловічої статі, які навчаються за денною формою здобуття освіти. Від проходження базової підготовки звільняються ті з них, які:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визнані за станом здоров'я непридатними до військової служби; • до набуття громадянства України пройшли військову службу в інших державах; • проходили військову службу; • мають сертифікат про проходження базової підготовки та здобуття військово-облікової спеціальності. <p>Не проходять базову підготовку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здобувачі вищої освіти, які здобувають освіту за іншими (крім денної) формами здобуття освіти, включаючи поєднані; • здобувачі вищої освіти – іноземні громадяни. <p>Інших причин звільнення від базової підготовки законодавством не передбачено. Постійне перебування здобувача освіти на тимчасово окупованій території є підставою для перенесення проходження БЗВП на наступний рік навчання.</p> <p>Здобувачі освіти жіночої статі – громадянки України, які здобувають освіту за денною формою здобуття освіти можуть проходити базову підготовку добровільно на підставі особистої заяви.</p>

Теоретичну підготовку БЗВП проходять здобувачі вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти на другому році навчання. Здобувачі вищої освіти на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього ступеня молодшого бакалавра (на основі НРК5) проходять БЗВП на першому році навчання при вступі зі скороченим строком навчання або на другому році навчання при вступі без скорочення строку навчання.

Базова підготовка включається до освітніх програм і навчальних планів закладів вищої освіти усіх форм власності як окрема навчальна дисципліна і складається з теоретичної підготовки в обсязі 3 кредитів ЄКТС, яка проводиться в цих закладах освіти, та практичної підготовки в обсязі 7 кредитів ЄКТС.

До індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти, для яких згідно із законом проходження базової підготовки є обов'язковою, або які її проходять добровільно на підставі особистої заяви, включається дисципліна вільного вибору «Теоретична підготовка БЗВП» в обсязі 3 кредитів ЄКТС. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим до виконання здобувачем вищої освіти.

2. Структурно-логічна схема

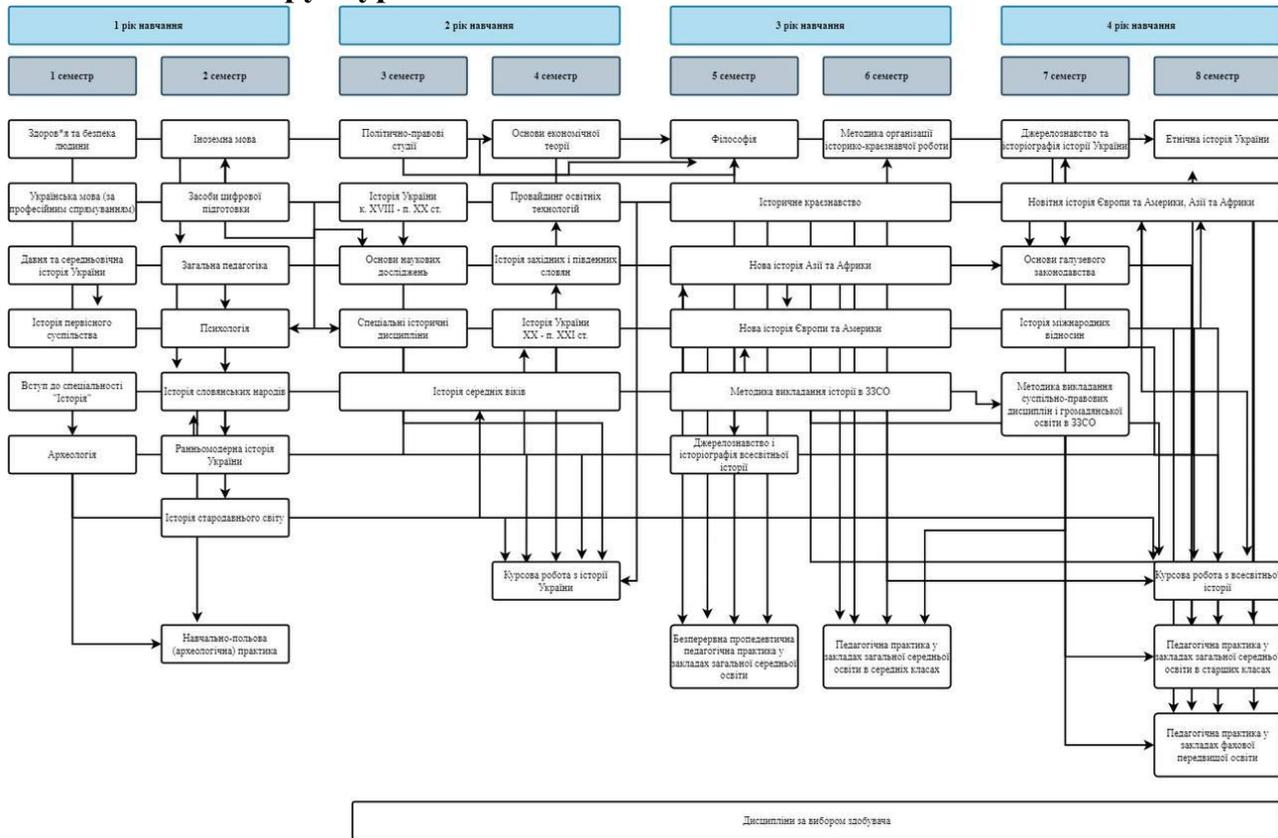
2.1 Перелік освітніх компонентів (ОК)

№	Компоненти освітньої програми	семес тр	кредити	Підсумковий контроль
ОК 1	Політично-правові студії	2	3	залік
ОК 2	Основи фінансово-економічної грамотності і підприємництва	4	3	іспит
ОК 3	Філософія	6	3	іспит
ОК 4	Іноземна мова	1,2	5	іспит
ОК 5	Здоров'я та безпека людини	1	4	залік
ОК 6	Засоби цифрових технологій	2	3	залік
ОК 7	Українська мова (за професійним спрямуванням)	1	3	залік
	Усього		24	
ОК 8	Загальна педагогіка	2,3	6	залік

ОК 9	Провайдинг освітніх технологій	3,4	6	<i>Іспит,4</i>
ОК 10	Психологія	2	4	<i>іспит</i>
ОК 11	Давня та середньовічна історія України	1	4	<i>іспит</i>
ОК 12	Історія первісного суспільства	1	3	<i>залік</i>
ОК 13	Вступ до спеціальності «Історія»	1	3	<i>іспит</i>
ОК 14	Археологія	1	3	<i>іспит</i>
ОК 15	Історія слов'янських народів	2	4	<i>залік</i>
ОК 16	Ранньомодерна історія України	1,2	6,5	<i>Залік/іспит</i>
ОК 17	Історія стародавнього світу	2	6,5	<i>іспит</i>
ОК 18	Історія України к. XVIII – п. XX ст.	2,3	4	<i>Залік/іспит</i>
ОК 19	Основи наукових досліджень	3	3	<i>залік</i>
ОК 20	Спеціальні історичні дисципліни	3	3	<i>залік</i>
ОК 21	Історія середніх віків	3,4	6	<i>залік /іспит</i>
ОК 22	Історія західних і південних слов'ян	4	4	<i>іспит</i>
ОК 23	Історія України XX – п. XXI ст.	4	5	<i>іспит</i>
ОК 24	Джерелознавство і історіографія всесвітньої історії	4,5	4	<i>Залік/іспит</i>
ОК 25	Історичне краєзнавство	5,6	4	<i>залік /іспит</i>
ОК 26	Нова історія Азії та Африки	5,6?	4	<i>залік /іспит</i>
ОК 27	Нова історія Європи та Америки	5,6	5	<i>залік /іспит</i>
ОК 28	Методика викладання історії. Курсова робота.	5,6	5	<i>залік /іспит</i>
ОК 29	Методика організації історико-краєзнавчої роботи	6	3	<i>іспит</i>
ОК 30	Теорія і методика викладання громадянської освіти і суспільно-правових дисциплін	7	5	<i>іспит</i>
ОК 31	Джерелознавство та історіографія історії України	7,8	5	<i>Залік/іспит</i>
ОК 32	Основи галузевого законодавства	6,7	4	<i>іспит</i>
ОК 33	Історія міжнародних відносин	7	4	<i>іспит</i>
ОК 34	Новітня історія Європи та Америки, Азії та Африки	7,8	8	<i>залік /іспит</i>
ОК 35	Етнічна історія України	8	4	<i>іспит</i>

	Усього		116	
ВБ	Дисципліни за вибором здобувача		60	
	Усього		60	
ОК 36	Курсова робота з історії України		3	
ОК 37	Курсова робота із всевітньої історії		3	
	Усього		6	
ОК 38	Навчально-польова (археологічна) практика	2	3	<i>іспит</i>
ОК 39	Безперервна пропедевтична педагогічна практика у закладах середньої освіти	5	3	<i>іспит</i>
ОК 40	Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (базова школа)	6	9	<i>іспит</i>
ОК 41	Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (старша школа)	8	9	<i>іспит</i>
Усього			24	

2.2 Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація випускників освітньої програми «Історія в закладах освіти» зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) освітнього рівня «бакалавр» проводиться відповідно до «Положення про організацію та проведення атестації на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр» та згідно з навчальним планом. Атестація проводиться у восьмому навчальному семестрі та складається з комплексного кваліфікаційного іспиту:

- з педагогіки, історії педагогіки та психології;
- з історії та методики викладання історії.

Відповідність ЗК і ФК (СК) результатам навчання.

Резул ьтати навча ння	Компетентності																			
	Інтегральна компетентність																			
	Загальні компетентності										Спеціальні (фахові, предметні) компетентності									
	З К 1	З К 2	З К 3	З К 4	З К 5	З К 6	З К 7	З К 8	З К 9	З К 10	С К 1	С К 2	С К 3	С К 4	С К 5	С К 6	С К 7	С К 8	С К 9	С К 10
PH1		+							+			+			+					
PH2			+								+		+							
PH3	+											+			+					
PH4										+		+	+	+						+
PH5					+				+			+	+	+	+		+			
PH6							+	+	+			+				+	+			
PH7	+	+						+		+										
PH8			+		+	+				+										
PH9				+																+
PH10				+																+
PH11						+			+							+	+			
PH12	+																		+	
PH13		+			+		+									+				
PH 14						+			+				+			+	+			

Матриця відповідності визначених ОП освітніх компонент та компетентностей

	3K1	3K2	3K3	3K4	3K5	3K6	3K7	3K8	3K9	3K10	3K11	3K12	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ПК1	ПК2	ПК3	ПК4	ПК5	ПК6	ПК7	ПК8	ПК9	ПК10	ПК11	ПК12	
OK 27		+						+			+		+	+		+							+	+	+	+	+								
OK 28					+				+			+			+		+	+	+	+	+	+													
OK 29					+	+			+			+					+	+	+	+	+					+		+	+	+	+				
OK 30			+		+		+		+	+		+					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+								
OK 31	+										+		+	+		+							+	+	+	+	+								
OK 32					+		+			+					+					+								+						+	
OK 33				+							+		+	+		+							+	+	+	+			+						
OK 34		+						+			+		+	+		+							+	+	+	+	+								
OK 35								+		+	+		+	+		+							+	+	+	+	+								
OK 36				+							+				+							+	+	+	+	+		+						+	
OK 37				+							+				+							+	+	+	+	+		+						+	
OK 38					+										+					+															
OK 39					+	+						+			+		+	+			+	+				+			+				+		
OK 40					+	+						+			+		+	+			+	+				+			+				+		
OK 41					+	+						+			+		+	+			+	+			+			+				+			

